

ARVAMUS

Muutus PRIAst elatustalu kohanemise toetuse saamise tingimus

8. oktoobril algas PRIAs elatustalu kohanemise toetuse taotluste vastuvõtt. Dokumentide esitajail tuleb jälgida, et tema maksuvõla puudumist ei kontrollita enam 1. oktoobri, vaid 31. detsembri seisuga.

Taotlusi oodatakse 5. novembriks vaid neilt väiketalunikelt, kes on toetuse viieaastast kohustuseperioodi alustanud juba aastatel 2004-2006. Käesolevas taotlusvoorus tuleb neil esitada kohustuse jätkamise kinnitamise taotlus.

Maksuvõla kontrollimise kuupäeva muutis põllumajandusminister määruse muudatust allkirjastades sellepärast, et PRIAsse laekunud vaietest on sageli selgunud: taotlejad polnud oma maksuvõla olemasolust aasta keskel teadlikud.

PRIA menetlusbüroo juhtivspetsialist Ülle Lukas rõhutas, et taotlejatel tuleb jälgida uut nõuet maksuvõla kontrollimise kuupäeva osas. „Toetuse saajal ei tohi olla maksu- ja tolliameti andmetel maksuvõlga või kui on, siis peab see olema ajatatud ja maksed graafiku kohaselt tasutud. Seni kontrolliti võla puudumist või olemasolu 1. oktoobri, nüüd 31. detsembri seisuga. See tähendab, et kui väiketalunik esitab meile 5. novembriks taotluse ära olukorras, kus tal maksuvõlga pole, siis tuleb ikkagi jälgida, et võlga ei tekiks ka 31. detsembriks. FIE-del võib võlg tulla näiteks sellest, kui detsembris ei tasuta määratud ja avansilist tulu- ja sotsiaalmaksu vajalik summas,“ ütles Lukas. Ta lisas, et ajatamata võla puhul PRIA toetust välja maksta ei tohi.

Elatustalu kohanemise toetuse suurus on 15 647 krooni aastas, mullu esitatud taotluste alusel maksti toetus tänava kevadel välja 2601 väiketalunikule.

8. oktoobrist 5. novembrini kestab PRIAs teinegi jätkuva kohustusega toetuse taotlusvoor: aastal 2006 võetud kohustuste täitmise jätkamist tuleb kinnitada neil, kes on varem taotlenud ja saanud sõnnikuhoidlale esitatavate veekaitseõuetega vastavusse viimise toetust. Selle toetusega seotud kohustuste periood kestab kolm aastat. Toetuse suurus on 1252 krooni loomühiku eest kohustuseperioodi aasta kohta.

Täpsemat infot nii elatustalu kohanemise toetuse kui sõnnikuhoidlale-toetuse kohta saab PRIA kodulehelt www.pria.ee ja otsetoetuste infotelefonil 7377 679. Taotlusi võtavad vastu PRIA regionaalsed bürood.

MARIS SARV-KAASIK,
PRIA pressiesindaja

KIRI

Globaalne majanduslangus ja Türi linn

Igal sügisel toimub Türi Gümnaasiumis esseekonkurss, toetamaks õpilaste iseseisvat mõtlemist. Minu jaoks väga sümpaatne ja oluline üritus, sest ma käisin kunagi Türi linnas – siis oli see veel Türi I Keskkool. Tahhan oma sidet Türi ja ikka veel säilitada. Tegu on minu isikliku rahaga, mida antakse parimatele isemõtlejatele Tallinnas asuva Rahvuskultuurifondi kaudu ja stipendiumi nime all.

Tänavu oli meil eriti edukas aasta, sest palju oli häid esseid. Enamik noori tahtis küll essees näidata, mida nad kuulnud-lugenud-õppinud on, aga õige mitmed esitasid omanäolisi ja huvitavaid mõtteid – neil oli julgust oma arvamust avaldada.

Agasamas oli meil väga kehv aasta, sest Rahvuskultuurifondi tootlikkus oli madal. Fond ei maksa stipendiumeid välja oma kapitalist, vaid intressidest. Intressid aga teadagi tekivad aktsiaturgude edust. Kogu Eesti mastaabis on see vaid pisitilluke näide sellest, kuidas maailmamajandus ja aktsiaturud mõjutavad Türi linna, aga minul on siiralt kahju, et stipendiumita jäid näiteks Minni Metsunt, Geimo Eesmäe ja Reino Mänd. Meil oleks olnud lihtne välja anda viis-kuus stipendiumit, ent meil oli jagada vaid 3000 krooni (mulluse 11 000 krooniga võrreldes). Ja nii me valisimegi välja vaid kolm parimat: Piia Maria Nahkur, Märt Kozorezov ja Kätlin Kalda.

Esseekonkurss toimub aga uuesti tuleval sügisel ja selleks ajaks on ehk maailma majandusoludki paranenud.

TIINA TAMMAN

Kas rünnak on parim kaitse?

Oktoobri alguses kajastas ajakirjandus jahimehe ja karu kohtumist. See lõppes karule kehvasti, sest jahimees lasi ta maha. Loom jõudis küll meest vigastada, õnneks polnud haavad väga tõsised. Nii et õnneliku lõpuga lugu – paraku mitte karu jaoks. Kas ja kuidas saab metsas nii toimida, et inimeste kohtumised metsarahvaga lõpeksid mõlemale poolele õnnelikult?

Metsakaitse- ja metsauenduskeskuse ulukiseire osakonna juhataja Peep Männil arvab kõigepealt selle karuloo kohta, et tegu polnud karu poolt kavandatud rünnakuga, vaid õnnetu juhtumiga. „Metsas kohustusid paanikas põgenev karu ja jahimees. Järgnes teineteise ründamine, kuid kes seda tegelikult alustas, jääbki saladuseks,“ ütles Männil. „Me ei saa kunagi teada, kuidas karu oleks käitunud, kui teda poleks tulistatud. Võime seda vaid seniste juhtumite põhjal oletada.“

Karu võib rünnata enese ja poegade kaitseks

Nii meil kui ka mujal maailmas on karud rünnanud inimest valdavalt siis, kui neid on haavatud. Teiseks sagedasemaks rünnaku põhjuseks on olnud inimese ootamatu satumine poegade emakaru lähedusse. „Need juhtumid,

kus karu on rünnanud inimest kui saaklooma, on haruharvad ning toimunud Põhja-Ameerikas ja Aasias,“ rõhutab Männil.

Euroopa pruunkaru peetakse oma alamliikidest kõige vähem agressiivseks. Enamusel juhtumitest, kus karu on inimesele kallale tunginud, on ta tekitanud kerget vigastust ning pärast äkkrünnakut põgenenud. Männili sõnul kinnitavad sellist käitumist ka Eesti jahimehed. See näitab, et karu tegutseb vaid enese või poegade kaitseks. Sest arvestades inimese ja karu füüsilist ebarõrdsust, oleks inimene karule ülimalt kerge saak, kui karu seda vaid sooviks. Aga ta ei soovi.

Küll aga võivad karud, kuid ka mõned teised metsloomad (metssiga, põder) mõnikord inimese suunas teha n-õ petterünnaku, peatudes või muutes suunda vaid paar meetrit enne inimest. Taolised juhtumid on karude puhul kordades sagedasemad kui füüsilise kontaktiga lõppevad rünnakud. „Isegi paanikas põgenev karu võib joosta ette jääva inimese lihtsalt pikali, aga kindlasti ei hakka ta teda korduvalt hammustama,“ teab Männil. Ta on veendunud, et ka eespool kirjeldatud juhul kutsusid rünnaku esile just lask ja surmav haavamine. Mittelaskmise korral oleksid nii jahimees kui

ka karu pääsenud vaid ehmatusega. Kuigi jah, ei saa ka teist võimalust täielikult välistada, kuna karu võib erinevates olukordades tõesti ettearvamatu käituda.

Parem on rahumeelselt taanduda

Kui inimesed kohtuvad metsas ootamatult karuga, soovivad asjatundjad ennekõike hoiduda äkilistest tegevusest, nagu kiire liikumine (sh jooksmine), karjumine või püüsi laskmine. Need võivad loomale näida inimese-

poolse agressioonina ning esile kutsuda looma kaitserünnaku. „Püüsi paugutamine ei ole alati kaugelki parim lahendus võimaliku konfliktide ennetamiseks,“ rõhutab Männil. Looma kohtumisel peaks jääma rahulikuks, rääkima temaga rahulikult ning aeglaselt taanduma. Karu tõelise rünnaku korral tuleks pikali visata ja kättega kaela kaitsta. Lamav inimene ei kujuta karule või ta poegadele enam ohtu ning loom taandub.

AGNES JÜRGENS,

Keskonnaministeeriumi avalike suhete osakonna nõunik

TEAVE

Mida teha kohtumisel suurulukiga

(põder, punahirv ja metssiga, kiskjatest ilves ja hunt):

*Ära lähene loomale, vaid taandu aeglaselt; tee häält, aga ära karju.

*Välgi seismist kitsastes kohtades, jäta endale taganemistee ning enda ja looma vahele mõni objekt, mille taha saab vajadusel varjuda, sest põgenemisvõimaluseta loom võib rünnata.

*Ära jää looma ja tema poegade vahele, siis võib loom rünnata.

*Looma lähedal üksi olles ära kummarda või kükita, sest loom hindab vastase suurust ja ohtlikkust tema silmade kõrguse järgi maapinnast – selle järgi on inimene talle võrdlemisi ohtlik. Kui kummardad, siis ründe oht suureneb.

*Käitu loomaga kohtudes rahulikult.

NB! Reeglina on loomad naistega kohtudes rahulikud, sest tajuvad inimese kehakeelt. (Nii loomad kui ka inimestel on isased suuremad ja agressiivsemad, seega ka ohtlikumad.)

Metsaomanike majanduskoostöö käivitamiseks pakutakse tuge

Meie põhjapoolsetel lähinaabritel on metsaomanike majanduskoostöö toimunud hästi juba mitmete aastakümnete jooksul – ühistute kaudu müüakse puid, istutatakse metsa ja tehakse muid metsamajandamistöid.

Kuigi ka Eestis on piirkonniti metsaühistute poolt tehtud viimaste aastate jooksul väga palju tööd, ei ole suurel osal meie metsaomanikel tihti peale võimalik ühistu poole majanduslikku laadi teenuse saamiseks pöörduda. Jätkuvalt teeb omanik metsakaupa tavaliselt omal käel ning ka metsahool-dustööde murede lahendamisel on ta pahatihti üksipäini.

Kui lageraie müügiga võib metsaomanik kenasti toime tulla, sest suur puidumaht tõmbab ostjaid ligi ning lageraie puhul on ka raietegevuses eksimise võimalus väiksem kui näiteks harvendusraie tegemisel, on metsaomanike ühistööta rakse ette kujutada näiteks mitmete omanike maadele jäävate kraavikallaste puhastamist või ka väikesemahuliste harvendusraie-

te tegemist. Viimastel aegadel on hakatud aktiivselt rääkima puidu kui taastuenergia allika laialdasemast kasutamisest. Paraku on senini riiklikul tasandil küllaltki vähe tegeldud just selle küsimuse lahendamiseks, kuidas väikesepindalalistelt ja seetõttu raskesti majandatavalt erametsaüksustelt vajaminev ressurss kätte saada. Energia-puu turg on küll kiirelt arenev, kuid siiski ei pruugi puidu eest makstav lõpphind olla sellisel tasemel, mis metsaomanikule alati müügikasu tekitab.

Tuleb arvestada, et väikesemahulistest raietest saadava puidu tihumeetri ülestõtamishind on küllaltki kõrge, mistõttu selleks, et puu metsast energiatootjani jõuaks on midagi veel vaja teha, kui jääda pelgalt looma vaba turu regulatsioonidele.

Hoogustamiseks metsaomanike majanduslikku koostööd on Keskonnainvesteeringute Keskuse toel ja sihtasutuse Erametsakeskus koordineerimisel käivitatud vastav projekt.

Kaheksas Eesti piirkonnas on teenistusse rakendatud konsulent, kelle ülesandeks on koostöös kohaliku ühistuga pakkuda piirkonna metsaomanikele lahendusi metsa majandamisega seotud küsimustes. Nii võib metsaomanik pöörduda konsulendi poole näiteks raietõttu raskesti majandatavalt erametsaüksustelt vajaminev ressurss kätte saada. Energia-puu turg on küll kiirelt arenev, kuid siiski ei pruugi puidu eest makstav lõpphind olla sellisel tasemel, mis metsaomanikule alati müügikasu tekitab.

Ühistu võib ka raielangimüügi korraldamise tervikuna enda olule võtta. Längi müük viiakse läbi enampakkumise korras, mis metsaomanikule tähendaks prima turuhinna

leidmist. Siiski tuleb siinkohal arvestada ka mõningase vahendustasu maksimisega, kuna kõiki kulusid projekti vahenditest ei kaeta. Neile metsaomanikele, kes sootuks metsakinnistust müügi mõtteid mõlgutavad, katsume aga igatahes leida lahendused, mis motiveeriks inimest metsaomaniku staatuses jätkama (näiteks pikaaegse majandamispartneri leidmine, abistamine metsahool-dustöödel vms.).

Täpsemat info kõigi projekti kaasatud piirkondade kohta leiate aadressilt www.eramets.ee. Järva maakonnas võiks metsaomanikud oma murede lahendamiseks kontakti võtta metsaühistu Minu Mets MTÜ konsulent Ülle Lälliga (tel. 5211510, e-post: ulle.lall@erametsaliit.ee) Pöörduge julgesti, projektis tegutsevad konsulentid on metsaala professionaalid, kelle kohustuste hulka metsaomanike abistamine kuulubki!

JAANUS AUN

SA Erametsakeskus
Juhatus liige